

УДК (94) 437 «1471/1516» : 929. 731 : 316. 361

ДИНАСТИЧНО-ШЛЮБНА ПОЛІТИКА ВЛАДИСЛАВА II ЯГЕЛЛОНА (1471–1516 РР.)

Ярослав АНДРУСЯК (Ужгород, Україна)

Андрусак Ярослав. *Династично-шлюбна політика Владислава II Ягеллона (1471–1516 рр.); 9 сторінок, кількість бібліографічних джерел 35, мова українська.*

Резюме. У статті розкрита династично-шлюбна політика Владислава II Ягеллона. Крізь призму трьох політичних шлюбів висвітлено внутрішньо- і зовнішньополітичні орієнтири короля. Окрему увагу приділено Габсбурсько-Ягеллонським відносинам та їх династичним намірам у Центрально-Східному регіоні Європи. Укладений матримоніальний пакт між Ягеллонами та Габсбургами завершив протистояння за чесько-угорський трон. Смерть Людовіка II Ягеллона у битві при Могачі припинила чесько-угорську лінію династії Ягеллонів, що призвело до утвердження в Угорському і Чеському королівствах династії Габсбургів.

Ключові слова: Ягеллони, Габсбурги, Владислав II Ягеллон, Людовік II Ягеллон, Анна Ягеллонська, Максиміліан I Габсбург, Фердинанд I Габсбург, Марія Габсбург, Барбара Бранденбурзька, Беатрікс Арагонська, Анна де Фуа-Кандале.

Ягеллони (польск. Jagiellonowie) – династія польських королів (1386–1572) і Великих князів Литовських (1377–1572), яка домінувала у країнах Центрально-Східної Європи. Обрання у 1471 р. на чеський трон Владислава II Ягеллона (прізвисько «Добре») (1471–1516) започаткувало чеську династичну лінію Ягеллонів [21, с. 83-84, 88]. Головним напрямком у зовнішній політиці були відносини з Угорським королівством і Австрійським ерцгерцогством. Не менш важливою у цьому напрямку була династично-шлюбна політика. Смерть короля Матяша Корвіна (1443–1490) без законного спадкоємця призвела до династичної боротьби за угорський трон. Укладення династичних угод із Габсбургами визначили подальші зовнішньополітичні пріоритети Ягеллонів у Центрально-Східній Європі.

В зарубіжній історичній науці окремі аспекти питань окресленої проблематики знаходимо в працях: Ф. Палацького (Palacký) [26], В. Томека (Tomek) [8], А. Деніса (Denis) [14], П. Чорнея (Čornej) [13], В. Чехура (Čechura) [12] та інших.

Слід наголосити на чотиритомній праці Й. Мацека «Ягеллонський вік у чеських землях» [22; 23]. У першому томі автор розкриває психологічні портрети Владислава II і Людовіка II Ягеллонів, їх внутрішньо- і зовнішньополітичну діяльність.

Чільне місце займає монографія «Три дружини короля Владислава» [24], присвячена Барбарі Бранденбурзькій, Беатрікс Арагонській та Анні де Фуа-

Кандале. Крізь призму сімейних стосунків автор висвітлює політичні орієнтири Владислава II.

Слід відзначити працю А. Берзевічі «Королева Беатрікс» [11] у якій окрім біографічних даних, подаються відомості про політичну діяльність королеви та її вплив на політичні погляди Владислава II.

Щодо династично-шлюбної політики Владислава II то окремі питання суперництва між Габсбургами та Ягеллонами за чесько-угорський трон, висвітлені у статтях і працях П. Картоуса (Kartous) [17], А. Калоуса (Kalous) [16], К. Бачковського (Baczkowski) [10], та ряду інших дослідників.

Окремі аспекти династично-шлюбної політики Ягеллонів та Габсбургів розкрито і в деяких узагальнюючих працях та статтях вітчизняних істориків: О. Звягіної [1], К. Зіміної [2], Я. Товтин [7], М. Федак [9]. Однак, питання династично-шлюбної політики Владислава II висвітлені фрагментарно. Таким чином, комплексні дослідження з окресленої нами проблеми в українській історіографії відсутні.

Джерельною основою для написання дослідження послужили документи, опубліковані у збірниках «Архів Чеський» [19; 20; 27; 28; 33], «Матеріали дипломатичних справ польських 1486–1516 рр.: Кодекс Загребський» [25] та «Історія Чехії до 1914 року. Історія в документах» [21].

Зауважимо, що якщо на чеський трон представники династії Ягеллонів мали право на основі родинних зв'язків з династіями Габсбургів та Люксембургів, то на угорський трон вони мали право, посилаючись на Ядвігу I Анжуйську (1374–1399). Вона була донькою Людвіга I «Великого» Угорського (1326–1382), короля Польщі та Угорщини, (титулованого ще як «король Галичини та Лодомерії») і дружиною короля Владислава II Ягайла (1386–1434). Завдяки цьому ще раніше угорський трон отримав Владислав III Варненчик (1434–1444). Свої права на угорський та чеський трони відстоювала династія Ягеллонів і на основі походження Алжбети (Єлизавети) Австрійської (Германської) (1436–1505), дружини Казимира IV Ягеллончика (1427-1492), доньки Альбрехта II Німецького (1397–1439) та сестри Ладислава «Постума» Посмертного (1440–1457), володаря Угорщини та Чехії з альбертинської династії Габсбургів. Таким чином, право претендувати на угорський трон заявили як чеський король Владислав II Ягеллон, так і його молодший брат Ян I Альбрехт (в майбутньому Польський король, 1492–1501) [16, s. 10-11; 17, s. 555-571; 25, s. 55-56; 31, s. 65-68; 32, s. 155-156].

Офіційно короля обрали на виборчому з'їзді, який призначила дружина померлого королева Беатрікс Арагонська (Неапольська) (1457–1508) та королівська рада [2, с. 34]. Повідомлення про події при угорському дворі подають Антоніо Бонфіні, угорський історіограф італійського походження та Маффео де Тревігліо – міланський посол. У дипломатичній боротьбі важливу роль при виборі нового короля зіграв Ян Філіпец (єпископ Варадінський, член королівської ради), який підтримував кандидатуру Владислава II Ягеллона. Ян Філіпец вів переговори із представниками династії Габсбургів та Маффео де Тревігліо з метою забезпечити підтримку або хоча б нейтралітет із боку різних сторін. Він обіцяв Маффео де Тревігліо, що інтереси Мілана будуть збережені, тобто Бянка-Марія Сфорца (1472–

1510) – донька міланського герцога Галеаццо Марії Сфорци (1444–1476) – вийде заміж за новообраного короля Владислава II. Цією обіцянкою Філіпец хотів отримати підтримку міланського герцога. Владислав II, однак, мав одружитися не з Бяною-Марією, оскільки королівська рада домовилася для нього про іншу наречену – вдову Беатрікс Арагонську. Підтримка Беатрікс була для Владислава II надзвичайно важливою з політичного огляду, оскільки вона розпоряджалася великою власністю, з якої могла б виділити певні кошти Владиславу II. Як свідчать факти, Владиславу II було байдуже, чи буде він панувати від імені чеського короля, чи угорського. Головним завданням було отримати угорський трон [26, s. 185-186]. Зауважимо, що Максиміліану I Габсбургу (1459–1519) (не мав жодної підтримки серед угорського дворянства) допомагала королева Беатрікс, маючи надію, що він із нею одружиться, але, будучи ошуканою, віддала перевагу Владиславу II [18, s. 45-49]. Результатом політичних переговорів стало проголошення 15 липня 1490 року Владислава II Ягеллона новим угорським королем [3, с. 200-201; 4, с. 163; 5, с. 220-224; 8, с. 575; 13, s. 474; 14, s. 158; 15, s. 222; 16, s. 11-15]. Король Владислав II прибув до Угорщини 31 червня 1490 р. У Верхньоугорській Шинтаві (Фаркашгіда) король підписав виборчий капітулярій, а 21 вересня 1490 р. був коронований у Секешфегерварі [13, s. 474].

Наслідком військового протистояння Владислава II і Максиміліана I стали двомісячні переговори, що завершилися підписанням 7 листопада 1491 р. у Пресбурзі (Братислава) мирної угоди, згідно з яким Владиславу II передавалося Угорське королівство, а Максиміліанові I – Австрійське [2, с. 24; 12, s. 116]. Найголовнішим рішенням була домовленість про те, що в разі смерті Владислава II без законного спадкоємця влада в Угорщині перейде Максиміліанові чи його нащадкам [10, s. 5-9; 13, s. 475]. Відзначимо, що угоди 1491 р., окрім територіального, вирішували й питання успадкування трону.

Для збереження своєї влади Владиславу II належало порозумітися з королевою Беатрікс Арагонською. Якщо Владислав II не зумів би знайти компроміс з королевою, то вона могла б підтримати Максиміліана I. Під час війни з турками королева Беатрікс обіцяла надати допомогу в сумі 200 тис. золотих. Після війни Владислав II мав повернути 300 тис. золотих, а також одружитись із нею. Королівська рада домовилася з Владиславом II про одруження з Беатрікс ще у жовтні 1490 р. Однак у королівському капітулярії про домовленість з королевою не згадувалося. Владислав II відмовився одружуватися, оскільки з 1476 р. був заручений із Барбарою Бранденбурзькою (1464–1515) (у джерелах її також титулюють, як Барбара Глогівська). Вона була донькою бранденбурзького курфюрста Альбрехта III від другого шлюбу з Анною Саксонською. У 1472 р. була видала заміж за Генріха XI Глогівського (був старший на 30 років). Через чотири роки Генріх помер не залишивши спадкоємця. Саме тому в 1476 р. Барбара вийшла заміж за Владислава II, який мав намір отримати Глогівське князівство. Однак отримати князівство не вдалося через супротив родичів померлого. Шлюб втратив перспективи, Барбара вимагала розлучення і 1492 р. позбавила Владислава II подружніх зобов'язань [11, s.112-140; 13, s. 429; 22, s. 211; 30, old. 632-634; 34, s. 41].

За таких обставин Владислав II у 1490 р. обвінчався з Беатрікс Арагонською, однак шлюб був незаконним, оскільки Владислав II ще не отримав офіційного дозволу від Папи Римського на розлучення з Барбарою. Беатрікс звернулася до новообраного Папи Римського Олександра VI. Суд у Римі, очолюваний Антоніном, єпископом Нітранським, у 1495 р. виніс рішення на користь королеви Беатрікс. До речі, саме папа Олександр VI, маючи потребу у підтримці з боку Владислава II, у 1500 р. анулював цей та попередній шлюби [22, s. 211; 30, old. 634-640;].

Папа, готуючись до війни з Туреччиною, покладав на новий шлюб Владислава II великі надії. Той заручився з Анною де Фуа-Кандале (1484–1506), донькою Гастона II де Фуа, графа Кандальського (1487–1500) та Катерини Фуа, за матір'ю онучки Марії Орлеанської, сестри Людовіка XII – короля Франції. Весілля було призначене на 6 червня 1502 р. [9, с. 107-108; 30, old. 640-641]. Але, запізнившись, Анна де Фуа була коронована в Секешфегерварі 29 вересня 1502 р. Святкування весілля відбулося в Буді приблизно 6 жовтня 1502 р. Вона стала третьою дружиною Владислава II і єдиною королевою Чехії, яка жодного разу не була у своєму королівстві. Народила Владиславу II двох здорових спадкоємців – Анну (1503–1547) та Людовіка (1506–1526) [12, s. 51-70; 23, s. 206-210; 24, s. 87-130;].

У 1506 р. Владислав II важко захворів і дав доручення, яке стосувалося офіційного призначення спадкоємця королівської влади. Так, 20 березня 1506 р. були заручені в місті Вінер-Нойштадт (Wiener Neustadt) внук імператора Максиміліана I князь Фердинанд та донька короля Анна, а також домовлено про заручини онучки Марії з сином короля Людовіком (в разі появи його на світ). Це рішення окремим записом було підтверджено королем Владиславом II та королевою Анною. Король Владислав II 28 березня 1506 р. визнав опікуном своїх дітей імператора Максиміліана I та брата Сигізмунда I. Імператор мав усі законні на це права згідно з угодами 1491 р. та 1492 рр. [12, s. 117; 13, s. 590; 20, s. 298-300]. 1 липня 1506 р. королева Анна народила сина, якого назвали Людовіком (прізвисько «Дитина»). Через важкі пологи королева 26 липня 1506 р. померла. Названі договори по суті були таємні. [12, s. 7]. На думку автора, Владислав II йшов на цю угоду, насамперед, щоб отримати підтримку в боротьбі проти прелатів та турецької загрози.

Після смерті дружини головним завданням Владислава II стало забезпечення спадкових прав для своїх дітей. Це викликало опір лише в Угорському королівстві. Щодо чеських станів, то у 1506 р. відбулася домовленість, що діти Владислава II отримають спадкові права на престол під час земського з'їзду, призначеного на 24 лютого 1507 р. Чеська знать сподівалася на те, що малолітній Людовік буде коронований у Чехії і що королівський двір буде сформований саме з чеської знаті. Цю ідею підтримали і пани Моравії. Таким чином, Людовік був проголошений спадкоємцем трону і було прийнято рішення привезти його до Чехії. Зазначимо, що коронація Людовіка II Ягеллона, як спадкоємця чеського трону, відбулася 11 березня 1509 р. в Соборі св. Віта [26, s. 326].

Переговори між імператором та Владиславом II щодо укладення династичних угод продовжилися у 1515 р. не без ускладнень. Владислав II був

готовий визнати династичні договори з Габсбургами за умови, що Максиміліан I помириться з Сигізмундом I. Це означало, що імператор мав розірвати угоди з Московським царем і Пруссією. Отримавши згоду, 20 травня 1515 р. уклали угоду між Владиславом II та кардиналом Лангом (1469–1540). Суть її полягала в заручинах дітей Владислава II з онуками Максиміліана I. На наступному з'їзді мали відбутися шлюби. Того ж дня укладено угоди із Сигізмундом I. Всі домовленості мали бути затвердженні на з'їзді у Відні [13, s. 592; 19, s. 50-53; 27, s. 108-111; 28, s. 167-168, 171-173; 33, s. 30-36].

З'їзд розпочав роботу 19 липня 1515 р. Максиміліан I 22 липня 1515 р. видав указ, за яким призначив Людовіка II Ягеллона спадкоємцем Св. Римської імперії німецької нації. Згодом були одружені Людовік із онукою імператора Марією та заручені донька Владислава II з онуком імператора. Укладені договори підтвердили 29 січня 1516 р. Папа Римський Лев X (1513–1521) та 24 березня 1516 р. Фердинанд I Габсбург (1503–1564), як майбутній чоловік королеви Анни [13, s. 593].

Основні пункти угоди вже опрацьовані дослідниками [6, с. 62-64]. Відзначимо, що на відміну від Пресбурзької угоди, віденський варіант має подвійний зміст, а окремі аспекти висвітлені тут набагато детальніше, ніж у попередніх двох [13, s. 594-595]. Щодо партнера Анни, то в Пресбурзьких угодах мова йде про Фердинанда, але беремо до уваги й джерела, в яких зазначено, що в день заручин 22 липня 1515 р. не було одностайно вирішено, хто одружиться з Анною – Фердинанд, Карл чи навіть сам імператор Максиміліан I. Слід відзначити, що більшість схилилася до кандидатури Карла. Угорська шляхта хотіла бачити чоловіком Анни Карла. Її брат Людовік під час коронації Карла як римського імператора у 1519 р. намагався переконати останнього одружитися з його сестрою, але безуспішно [1, с. 199-201].

Таким чином, договір у письмовій формі реалізувався двома пресбурзькими та однією віденською угодами. В обох варіантах мова йде про те, що угорський, чеський та польський король разом із імперським ерцканцлером, Магденбургським і Майнцьким архієпископом і кардиналом – Альбрехтом II Бранденбургським (1518–1545) уклали усну угоду про заручини та майбутній подвійний шлюб дітей угорського короля – Анни та Людовіка Ягеллонів із імператорськими онуками Марією та Фердинандом Габсбургами [7, с. 33].

Нові династичні протистояння виникли у 1519 р. У Вельсі (Wels, Австрія) 12 січня 1519 р. розглядалося питання про вибори імператора, оскільки Максиміліан I помер. Він встиг перед смертю провести таємні переговори (в Аугсбурзі, серпень 1518 р.) про призначення на трон свого онука Карла V Габсбурга (1500–1556, король Іспанії), але опір деяких осіб йому не дав втілити цей задум у життя (одним із претендентів був Людовік II Ягеллон). Чеські послы наполягали на тому, щоб король Людовік II посів імператорський трон. За таких обставин заручини доньки Владислава II Анни були під питанням. Аргументом виступало те, що князь Фердинанд у 1516 р. під час заручин із Анною ще не був повнолітнім, і тому заручини не є законними [29, s. 364-384]. Обрання нового імператора мало відбутися 17 червня 1519 р. у м. Франкфурті. Людовік II

висловив припущення, що його навряд чи оберуть імператором і пропонував вести переговори щодо одруження його сестри Анни з королем Карлом і домовитися про спільну боротьбу проти Туреччини. Таким чином, 28 червня 1519 р. більшість голосів отримав Карл V Габсбург (у 1520 р. був коронований в Ахені, а 1530 р. – у Болоньї Папою Римським). Існує припущення, що він дав обіцянку одружитися з Анною [1, с. 197-203].

Повертаючись до питання Габсбурсько-Ягеллонських відносин, зазначимо, що 7 листопада 1520 р. Карл V повідомив, що не збирається відмовлятися від шлюбу Фердинанда з Анною і вирішення цього питання відкладається на пізніше. Вимагалось вирішити питання з деякими воєводствами в Австрії та призначити королем Австрії Фердинанда. Відзначимо, що це питання пізніше буде вирішене у Вормсі (28 квітня 1521 р.) та Брюсселі (7 лютого 1522 р.). Сам герцог Фердинанд I (1521–1564) заручився 11 грудня 1520 р. з Анною в Інсбруці. У Лінці 2 травня 1521 р. відбулося весілля. Марія була коронована 11 грудня 1521 р. у Секешфегерварі, а весілля Людовіка II та Марії відбулося 13 січня 1522 р. в Буді. Навесні королівська пара прибула до Праги, де 1 червня 1522 р. відбулася коронація Марії як чеської королеви. Таким чином, угода вступила в дію [35, с. 66-67].

Після «Могачської катастрофи» у 1526 р. та загибелі Людовіка II, згідно матримоніального пакту 1515 р. на чеський трон було обрано представника династії Габсбургів – Фердинанда I Габсбурга (1526–1564) [12, с. 64-80].

Таким чином, обрання на чеський, а пізніше й угорський трон Владислава II Ягеллона мало далекоглядні плани, що передбачали об'єднання чеських земель під владою одного правителя.

Для здійснення цієї мети чеські стани шукали вигідну династично-шлюбну угоду, що призвело до трьох політичних шлюбів Владислав II. Якщо перший шлюб з Барбарою Бранденбурзькою був невдалим з політичної точки зору, тому що Владиславу II не вдалося отримати Глогівське князівство, то одруження на королеві Беатрікс Арагонській було вигідним і закріпило позиції короля в Угорському королівстві. Як наслідок, чеські землі Моравія, Силезія та частина Лужиць опинилися під владою чеської корони. Щодо третього шлюбу, то це було політичне рішення Папи Римського, який потребував допомоги угорських та чеських станів у боротьбі з турецькою загрозою. Завдяки шлюбу з Анною де Фуа-Кандале Владислав II отримав законного спадкоємця чеської та угорської корони – Людовіка II Ягеллона.

У ході суперечок з Габсбургами було досягнуто династичних домовленостей, які дали можливість укласти матримоніальний пакт. Між Ягеллонами та Габсбургами завершили протистояння за чесько-угорський трон. Чесько-угорська династична лінія Ягеллонів отримала можливість претендувати на австрійський престол та корону Св. Римської імперії німецької нації. Однак поразка при Могачі мала не лише геополітичні, але й династичні наслідки для регіону Центрально-Східної Європи. Було не лише захоплено значну частину Угорського королівства турками, але й вимерла чесько-угорська лінія династії Ягеллонів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Звягіна О. Ягеллони та Габсбурги : боротьба за імператорську корону (1519 р.) // Наукові праці історичного факультету Запорізького національного університету. – Вип. 39. – Запоріжжя, 2014. – С. 197–203.
2. Зимина Е. Польско-литовская династия Ягеллонов в контексте международных отношений в конце XV– начале XVI столетия // Вестник Московского университета. Серия 8. История. – Москва, 2013. – № 3. – С. 20–42.
3. История Венгрии : В 3 т. / Под ред. А.И. Пушкаш, В.П. Шушарина. – М. : Наука, 1971. – Т. I. – 643 с.
4. История Польши : В 3 т. / Под ред. В.Д. Королюка, И.С. Миллера, П.Н. Третьякова. – М. : Наука, 1954. – Т. I. – 577 с.
5. История Чехословакии : В 3 т. / Под ред. Г.Э. Санчука, П.Н. Третьякова. – М. : Наука, 1956. – Т. I. – 415 с.
6. Товтин Я., Андрусак Я. Завершення суперництва між Габсбургами та Ягеллонами за чесько-угорський трон і підписання Братиславського договору 1515 р. / Яна Товтин, Ярослав Андрусак // Схід. Аналітично-інформаційний журнал. – Донецьк, 2008. – № 5. – С. 61-64.
7. Товтин Я. Суспільно-політичне становище словацьких земель у складі монархії Габсбургів (1526–1610 рр.) / Я. Товтин. – Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2011. – 160 с.
8. Томек В. История Чешского королевства / В. Яковлев. – СПб : Издание книгопродавца С.В. Звонарева, 1868. – 843 с.
9. Федак М. Королева Угорщини Анна де Фуа де Кандале (Походження, герб, родовід і потомство) // Історичні студії: проблеми давньої і середньовічної історії та етнології. – Ужгород : Говерла, 2007. – Випуск 1. – С. 106–114.
10. Baczkowski K. Walka o Węgry w latach 1490–1492 : z dziejów rywalizacji habsbursko-jagiellońskiej w basenie środkowego Dunaju / K. Baczkowski. – Kraków : Nakł. Uniwersytetu Jagiellońskiego, 1995. – 168 s.
11. Berzeviczy A. Beatrix királyné (1457–1508) / A. Berzeviczy. – Budapest : A Magyar Történelmi Társulat kiadása, 1908. – 754 old.
12. Čechura J. České země v letech 1437–1526. Jagellonci na českém trůně 1471–1526 / J. Čechura. – Praha: «Libri», 2012. – Díl II. – 423 s.
13. Čornej P., Bartlová M. Velké dějiny zemí Koruny České (1437–1526) / P. Čornej, M. Bartlová. – Praha-Litomyšl : Paseka, 2007. – Svazek VI. – 839 s.
14. Denis A. Konec samostatnosti České / A. Denis. – Praha : Šolc a Šimáček, 1932. – Díl I. – 301 s.
15. Hora-Hořejš P. Toulky českou minulostí. Od času Přemysla Otakara do nástupu Habsburků (1197–1526) / P. Hora-Hořejš. – Praha : Práce, 1991. – Díl 2. – 456 s.
16. Kalous A. Voľba uherského kráľa po smrti Matyáša Korvina // Dejiny a súčasnosť. – Praha, 2002. – Číslo 3. – S. 10–17.
17. Kartous P. Habsbursko-jagelovske dvojvládie v Uhorsku v rokoch 1440–1444 // Historické štúdie. – 1980. – Ročník 28. – S. 554–577.

18. Kováč P. Dějiny Slovenska / P. Kováč. – Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 1998. – 401 s.
19. Král Ferdinand Janovi z Pernšteina o vypravení zbrojného lidu do Uherského Brodu. Ve Vídni 1537, 25. ledna / F. Dvorský (ed.) Dopisy pánův Jana a Vojtěcha z Pernšteina z let 1509–1548 // AČ 20. – Praha, 1902. – S. 50–53.
20. Král Vladislav II. loučí se na smrtelné posteli se stavy markrabství Moravského, poroučí jim svého syna Ludvika a dceru Annu a stanoví správce země. Moravany napomíná, aby svého zemského hejtmana poslušni byli. Zámek Špilberk má býti z nedoplatků berní vyplacen ze zástavy. V Budíně 11. března 1516. (Orig. v zemsk. arch. Stavovsk. v Brně V. VI. 294) / F. Kameníček (ed.) Sněmy moravské z let 1515–1527 // AČ 11. – Praha, 1892. – S. 298–300.
21. Kvirenc J., Kunstová E. České dějiny do roku 1914. Historie v dokumentech / J. Kvirenc, E. Kunstová. – Liberec : Dialog, 2006. – 208 s.
22. Macek J. Jagellonský věk v českých zemích (1471–1526) / J. Macek. – Praha : Academia, 2001. – Díl 1/2. – 561 s.
23. Macek J. Jagellonský věk v českých zemích (1471–1526) / J. Macek. – Praha : Academia, 2002. – Díl 3/4. – 599 s.
24. Macek J. Tři ženy krále Vladislava / J. Macek. – Praha : Mladá fronta, 1991. – 220 s.
25. Materiały do dziejów dyplomacji polskiej z lat 1486–1516 : «Kodeks Zagrzebski» / J. Gábarcik. – Wrocław-Warszawa-Kraków : Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1966. – 220 s.
26. Palacký F. Dějiny národu českého v Čechách a na Moravě / F. Palacký. – Praha : L. Mazáč, 1930. – Díl V. – 578 s.
27. Petrovi z Rožmberka o psaní Pražanů a knížete Bartoloměje Minsterberského králi Vladislavovi / F. Dvorský (ed.) Dopisy panu Zdeňka Lva z Rožmitála z let 1508–1520 // AČ 7. – Praha, 1887. – S. 108–111.
28. Petr z Rosenberka a Zdeněk Lev z Rožmitála císaři Maxmiliánovi, aby se veřejnými listy ku králi Vladislavovi a ku Pražanům opřel proti knížeti Bartoloměji, kterýž táhna do Uher, odpověděl pánům z Lichtenšteina. Ve Strakonících 1514, 11. Sept. / A. Rezek (ed.) Dopisy rodů Hradeckého a Rosenberského od roku 1507–1519 // AČ 11. – Praha, 1892. – S. 167 – 168, 172–173.
29. Rezek A. Příspěvky k dějinám českým za králů Vladislava a Ludvika // Časopis musea království českého (дали ЧМКЧ) 56. – Praha 1882. – S. 217–244, 364–384.
30. Századok. A magyar történelmi társulat közlönye / Sandor Szilagyi. – Budapest : Akadémiai Kiadó, 1877. – 1062.
31. Šmachel F. Obrisy českého stavovství od konce 14 do počátku 16 století // ČČH 90. – 1992. – Č. 2. – S. 161–186.
32. Vybíral Z. Bitva u Moháče / Z. Vybíral. – Praha : Havran, 2008. – 225 s.
33. Vyvracuje králi polskému Zikmundovi psaní Pražanův, kterýmž jeho i všechn stav panský a rytířský nařikají, jakoby chtěli krále Vladislava i království české k zkáze přivést a moc královskou na sebe potáhnouti. Na hradě Pražském, 1514,

21. února / F. Dvorský (ed.) Dopisy panu Zdeňka Lva z Rožmitála z let 1508–1520 // AČ 7. – Praha, 1887. – S. 30–36.
34. Welka historia Polski (1320–1506) / F. Kiryk, J. Ryś. – Kraków: Pinnex, 2002. – T. II. – 287 s.
35. Frimova E. Cisársko-kráľovská svadoná zmluva z roku 1515 / Politický zrod novovekej Strednej Európy (500. výročie narodenia Ferdinanda I. zakladateľa Habsburskej monarchie) / Zost. J. Baďurik, K. Sládek. – Bratislava : Centrum pre europku politiku, 2005. – S. 62–73.

THE DYNASTIC-MARRIAGE POLICY OF VLADISLAUS II JAGIELLON (1471–1516)

Jaroslav ANDRUSYAK (*Uzhhorod, Ukraine*)

Summary. The dynastic-marriage policy of Vladislaus II Jagiellon is revealed in this article. The domestic and foreign policy orientations of the king are described through the prism of three political marriages. Particular attention is paid to the Habsburg-Jagiellonian relations and their dynastic intentions in the Central-Eastern Europe. The concluded matrimonial pact between Jagiellon and Habsburg put the end to the opposition of the Czech-Hungarian throne. The death of Louis II Jagiellon in the Battle of Mohacs discontinued the Czech-Hungarian line of the Jagiellon dynasty which led to the establishment of the Habsburg dynasty in the Hungarian and Czech kingdoms.

Key words: Jagiellons, Habsburgs, Vladislaus II Jagiellon, Louis II Jagiellon, Anna of Jagiellon, Maximilian I Habsburg, Ferdinand I Habsburg, Mary of Habsburg, Barbara of Brandenburg, Beatrice of Aragon, Anna of Foix-Candale.